

Opinnäytetyö (AMK)

Elokuvan koulutusohjelma

2020

Sofia Malmikare

AUDIOVISUAALISEN ALAN TUOTANTOKANNUSTIMET

– Kannustinjärjestelmän hyödyt ja haasteet
Suomessa.

Sofia Malmikare

AUDIOVISUAALISEN ALAN TUOTANTOKANNUSTIMET

- Kannustinjärjestelmän hyödyt ja haasteet Suomessa.

Suomen tuotantokannustinjärjestelmän pilottivaihe käynnistyi tammikuussa 2017 ja päättyi vuoden 2019 lopussa. Pilottivaiheen päättymisen jälkeen maksuhyvitystä tarjotaan edelleen tuotannoille järjestelmän tuottamien hyötyjen ansiosta.

Tässä työssä esitellään kannustinjärjestelmää käymällä läpi eri kannustinmalleja eri puolilla maailmaa, sekä Suomessa käytössä olevan kannustimen käyttöönottoa, rahoitusehtoja ja hakuprosessia. Opinnäytetyö kysyy, mitä todettuja hyötyjä kannustinjärjestelmästä on Suomen taloudelle ja millaisia haasteita Suomella on järjestelmän suhteen.

Työn menetelmänä on käytetty haastatteluja. Työtä varten on haastateltu kolmea eri henkilöä, jotka ovat toimineet työssään kannustinjärjestelmän parissa: tuotantokannustinta tarjoavan toimijan edustajaa, suomalaisen elokuvakomission edustajaa sekä suomalaista freelance-tuotantopäällikköä. Lisäksi työssä on käytetty laajasti kirjallisia lähteitä ja seurattu aiheeseen liittyvää uutisointia.

Opinnäytetyössä todetaan kannustinjärjestelmän tuovan Suomelle paljon taloudellisia hyötyjä sekä kasvattavan työllisyyttä niin audiovisuaalisella, kuin myös muillakin aloilla. Järjestelmä on tuonut maahan lisää kansainvälisiä yhteistuotantoja ja kasvattanut Suomen brändiä tuotantomaana. Suomen haasteena on vastata kasvavaan kysyntään, sillä vuosittainen budjetti on pieni ja ammattitaitoista henkilöstöä ei ole riittävästi suuriin kansainvälisiin tuotantoihin.

Työ kokoaa yhteen haastatteluissa sekä kirjallisissa lähteissä esiintuotuja kehitysehdotuksia, joiden avulla tuotantokannustinjärjestelmästä voitaisiin saada suurempia hyötyjä irti. Näitä kehitysehdotuksia ovat esimerkiksi budjetin koon kasvattaminen sekä alan henkilöstön koulutuksen parantaminen. Järjestelmän budjetin suurentaminen ei ole mahdotonta, sillä se rahoittaa itse itsensä tuomalla alueelle lisää tuloja tuotantokustannusten kautta. Opinnäytetyön lopputulemana on, että järjestelmän pitää olla pysyvä osa suomalaista taloutta ja siihen tulisi panostaa suuremmilla resursseilla.

ASIASANAT:

tuotantokannustin, kannustinjärjestelmä, elokuva-ala, maksuhyvitys, rahoitus, elokuvatuotanto

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Media | Film degree

2020 | 37 pages

Sofia Malmikare

PRODUCTION INCENTIVES FOR THE AUDIOVISUAL INDUSTRY

- Benefits and challenges of the Finnish incentive system.

The pilot phase of the Finnish incentive system started January 2017 and ended at the end of 2019. Since the pilot phase has ended, the cash rebate is still offered to productions due to the benefits it has provided.

In this work, the production incentive system has been presented by going through different incentive models around the world as well as the introduction of Finnish incentive, the financing conditions and the application process. The thesis asks what benefits the incentive system provides to Finnish economy and what challenges does Finland have regarding the system.

The method used in this thesis is thematic interviews. Three different people, who have worked with the incentive system, have been interviewed for this work: one from the funding agency which provides the Finnish incentive, one who works in a Finnish Film Commission and one freelance production manager. In addition, extensive written sources have been used in this work as well as followed the news coverage related to the topic.

The thesis states that the system brings many economic benefits to Finland and increases employment both in the audiovisual and other fields. The system has brought more international co-productions to the country and has grown the Finnish brand as a production country. Finland's challenge is to meet the growing demand, as the annual incentive budget is small and there are not enough skilled staff for large international productions.

The work brings together suggestions presented in the interviews as well as in the written sources, which could develop the incentive system towards greater benefits. These development suggestions include, for example, the increase of the incentive budget and improving the field's education. Increasing the budget is not impossible since it finances itself by bringing more income to the region through production costs. The end result of the thesis is that the system needs to be a permanent part of the Finnish economy and more resources should be invested in it.

KEYWORDS:

production incentive, film industry, cash rebate, financing, film production

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 AV-ALAN TUOTANTOKANNUSTIMET	7
2.1 MÄÄRITELMÄ	7
2.2 TUOTANTOKANNUSTIMET ERI PUOLELLA MAAILMAA	8
2.2.1 Erilaisia kannustinmalleja	8
2.2.2 Kannustinjärjestelmän käyttöönotto Suomessa	9
2.2.3 Kannustinmallien suosio maailmalla ja Euroopassa	10
2.2.4 Suomen alueelliset tuotantokannustimet	12
3 TUOTANTOKANNUSTIMIEN HAKEMINEN SUOMESSA	14
3.1 RAHOITUSEHDOT	14
3.2 HAKUPROSESSI	16
3.3 MYÖNNETYT RAHOITUKSET	17
4 KANNUSTINJÄRJESTELMÄN HYÖDYT SUOMELLE	19
4.1 TAVOITTEET JA ODOTUKSET	19
4.2 TALOUDELLISET HYÖDYT JA TYÖLLISTYMINEN	20
4.3 KANSAINVÄLINEN KIINNOSTUS SUOMEA KOHTAAN	23
5 JÄRJESTELMÄN HAASTEET SUOMESSA	25
6 AUDIOVISUAALISEN ALAN TULEVAISUUS SUOMESSA	29
6.1 SUOMEN KILPAILUKYKY TUOTANTOMAANA	29
6.2 KEHITYSIDEOITA SUOMEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄLLE	30
7 LOPUKSI	32
LÄHTEET	34

KUVIOT

Kuvio 1. Kannustin käytännössä (Favex 2016).	7
Kuvio 2. Tuotantokannustintyyppien jakautuminen kansainvälisesti toukokuussa 2019 (Olsberg SPI 2019a, 8).	11
Kuvio 3. Yleiskuva kannustintyyppien käytöstä maailmalla toukokuussa 2019 (Olsberg SPI 2019a, 11).	12
Kuvio 4. Rahoituksen vähimmäisvaatimukset (Business Finland 2019a).	15
Kuvio 5. Vuonna 2019 rahoituspäätöksen saaneet yritykset (Business Finland 2019a).	18
Kuvio 6. Kannustinjärjestelmän hyödyt (Favex 2016).	19
Kuvio 7. Av-tuotantojen Lappiin jättämät suorat tulot (House of Lapland 2020).	21
Kuvio 8. Yhteenveto tuotantokannustinjärjestelmän vaikutuksista vuoden 2018 väliarvioinnin aikaan (Business Finland 2018a).	22

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö käsittelee tammikuussa 2017 Suomessa käyttöönotettua tuotantokannustinjärjestelmää, jossa audiovisuaalisen alan tuotannoille tarjotaan maksuhyvitystä niistä kuluista, joita tuotanto tekee alueella. Maksuhyvityksen määrä on ennalta määrätty esimerkiksi prosenttien mukaan.

Aihe on ajankohtainen alkuvuonna 2020, sillä Suomessa asetettu kolmen vuoden pilottivaihe päättyi vuoden 2019 lopussa, mutta hyötyjen ansiosta rahoitusta on jatkettu. Aiheesta on julkaistu vain yksi työ tätä ennen, joka on tehty pilottivaiheen aloitusvuonna, eikä näin ollen käy läpi järjestelmän koettuja taloudellisia vaikutuksia.

Omakehtainen kiinnostuminen aiheeseen on syntynyt työkokemuksesta elokuva- ja tv-tuotannoissa, jotka ovat hyödyntäneet tuotantokannustimia. Niiden kautta koen kannustimien hyödyttävän suomalaisen elokuva-alan kehittymistä suuremmaksi ja kansainvälisemmäksi. Lisäksi minua kiinnostaa selvittää, miten kannustinjärjestelmää voitaisiin kehittää, jotta se toisi Suomelle vielä enemmän hyötyjä.

Työssä on käytetty haastatteluja. Työtä varten on haastateltu Suomessa tuotantokannustinta tarjoavan toimijan eli Business Finlandin edustajaa Merja Salosta, alueellisen elokuvakomission eli Film Tampereen asiantuntijaa Maiju Viikiä sekä suomalaista freelance-tuotantopäällikköä Julia Salmenojaa, joka on työskennellyt viime aikoina kahdessa tuotantokannustinta hyödyntäneessä kansainvälisessä yhteistuotannossa. Haastattelujen lisäksi olen käyttänyt laajasti erilaisia kirjallisia lähteitä, muun muassa aiheeseen liittyviä artikkeleita sekä uutisointia. Kannustimen vaikutuksista ei ole vuoden 2018 väliraportin jälkeen paljoa ajantasaista julkista tietoa, joka todennäköisesti muuttuu huhtikuussa 2020 julkaistavan toisen väliraportin myötä.

Tässä opinnäytetyössä esittelen eri tuotantokannustinmalleja ja niiden suosiota ympäri maailmaa. Lisäksi käyn läpi tarkemmin Suomessa käytössä olevaa kannustinjärjestelmää sen käyttöönoton, rahoitusehtojen sekä hakuprosessin kautta. Opinnäytetyö pureutuu selvittämään, mitä hyötyjä kannustinjärjestelmä on tuonut suomalaiselle taloudelle sen käyttöönoton myötä ja millaisia haasteita Suomella on järjestelmän suhteen. Lopuksi käsittelem audiovisuaalisen alan tulevaisuutta Suomessa pohtimalla maan kilpailukykyä sekä kokoamalla yhteen kannustinjärjestelmän kehitysideoita.

2 AV-ALAN TUOTANTOKANNUSTIMET

2.1 MÄÄRITELMÄ

Audiovisuaalisen alan tuotantojen kannustinjärjestelmä on julkisrahoitteinen eli verovarilla rahoitettu järjestelmä, jolla tuetaan elokuva- ja tv-tuotantoja palauttamalla paikallisesti käytettävistä etukäteen hyväksyttävistä kuluista tietty, usein prosentuaalinen määrä. Maksuhyvityksen myötä tuotanto voi saada takaisin osan kuluista, joita se on käyttänyt palkkoihin sekä palveluostoihin tuotannon toteuttamiseksi tietyllä alueella. Kannustinmallien tavoite on edistää maiden audiovisuaalista kulttuuria, kilpailukykyä ja osaamista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 4–10.)

Tuotantokannustinjärjestelmällä pyritään houkuttelemaan alueelle kansainvälisiä yhteistuotantoja sekä ulkomaalaisia tuotantoja alueellisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi. Kannustimilla pyritään kasvattamaan yritystoimintaa alueella sekä kehittämään audiovisuaalista kulttuuria kansainvälisemmäksi. Tuotantoyhtiöt käyttävät usein paikallisia palveluita, kuten matkailu-, logistiikka- ja rakennuspalveluita, sekä paikallista työvoimaa muodostaen laajoja ekosysteemejä ja tuottaen kannustinta tarjoavalle valtiolle lisää verorahoja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 10–22.)

Kuvio 1. Kannustin käytännössä (Favex 2016).

Kannustinjärjestelmä rahoittaa itse itsensä. Tuotantojen mukana alueelle tuleva kulutus lisää valtiontaloutta esimerkiksi alueella työllistyneiden palkkojen tuloverojen sekä tuotteiden ja palveluiden arvonlisäverojen kautta. (Favex 2016.)

Tuotantokannustinjärjestelmä ei ole kovinkaan uusi ilmiö, sillä vanhin kannustinjärjestelmä on ollut käytössä Ranskassa jo yli kolmenkymmenen vuoden ajan. Islannissa ja Irlannissa käytössä olevat kannustinjärjestelmät ovat olleet olemassa 1990-luvun loppupuolelta saakka. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 17.)

2.2 TUOTANTOKANNUSTIMET ERI PUOLELLA MAAILMAA

2.2.1 Erilaisia kannustinmalleja

Kannustimet voidaan tyypillisesti jakaa kolmeen eri kategoriaan: maksuhyvitys (cash rebate), jossa jälkepäin palautetaan hyväksytyjä tuotantokuluja prosentuaalisesti takaisin tuottajalle rahana; verohyvitys (tax credit), joka tarjoaa yritykselle verovähennystä tai esimerkiksi pienempää veroprosenttia; sekä verovähennys (tax shelter), jossa yritykset sekä yksityishenkilöt sijoittavat tuotantoon saadakseen itselleen verohelpotusta. (Olsberg SPI 2019b, 1.)

Cash rebate eli maksuhyvitys on tuotantokannustinmalli, jossa tuotannolle maksetaan rahallisesti prosentuaalinen osuus alueella tehdyistä, etukäteen määritetyistä hyväksyttävistä tuotantokuluista. Kyseisessä mallissa tuotanto tekee yleensä etukäteen hakemuksen maksuhyvityksestä esittäen kokonaisbudjettinsa sekä budjetin paikallisesti käytettävistä kuluista. Tyypillisesti maksuhyvitys maksetaan vasta, kun tuotanto on päättynyt ja sen käyttämät kulut hyväksytyt. Maksuhyvitysmalli eroaa muista tuotantokannustintyypeistä, sillä sen rahoitus tulee suoraan valtion rahastosta, kun taas muut mallit käyttävät hyväkseen verojärjestelmää. (Olsberg & Barnes 2014, 12.)

Viime vuosien aikana maksuhyvitysmalli on noussut yhä suosituimmaksi kannustintyyppiksi. Mallin suurimpia etuja on, että se on hyvin läpinäkyvä, sekä helposti hallittavissa ja arvioitavissa. Maksuhyvitysmallin tarkoituksena on houkuttaa tuotantojen kautta alueelle tuloja ja sitä kautta rahoittaa itseään, sillä tuotantojen käyttämät rahat vaurastuttavat aluetta muun muassa tulo- ja arvonlisäverojen kautta. (Olsberg & Barnes 2014, 20.)

Tax credit eli verohyvitys malli on suunnitelmaltaan hyvin samanlainen kuin maksuhyvitys malli, sillä sen avulla hyvitetään etukäteen määritellyjä tuotantokuluja prosentuaalisesti. Sen sijaan, että hyvitys annettaisiin rahastosta, kyseinen tuotantokannustin liitetään tuottajan verovelkoihin vuosittaisen veroilmoituksen mukaan ja hyödyntää verojärjestelmää. Kannustimen tarkoituksena on vähentää verojen määrää etukäteen tai jos veroja on maksettu liikaa, ne maksetaan takaisin tuottajalle rahana. Tax credit tunnetaan myös nimellä "tax rebate". (Olsberg & Barnes 2014, 12–20.)

Tax shelter eli verovähennys on kannustinmalli, jossa houkutellessa varakkaita yksityishenkilöitä sekä yrityksiä sijoittamaan tuotantoihin omia verovähennyksiä vastaan. Kyseinen malli on käytössä audiovisuaalisen alan lisäksi muilla aloilla, eikä verohyvitys mallin tavoin tarvitse erillistä rahastoa vaan hyödyntää verotusjärjestelmää. (Olsberg & Barnes 2014, 19–20.)

Verovähennys mallin huonoina puolina pidetään erityisesti sen monimutkaisuutta ja alttiutta väärinkäytöksille. Järjestelmä vaatii audiovisuaalisiin tuotantoihin sijoittavia varakkaita yksityishenkilöitä ja/tai yrityksiä, joita esimerkiksi Suomessa on hyvin vähän. Malli sisältää useita välitasoja ja monimutkaisia rahoitusjärjestelyjä, joiden takia osa hyväksytyistä kuluista saattaa jäädä pimentoon. Tämän takia yhä useammat alueet ovat siirtyneet tästä mallista läpinäkyvämpiin maksuhyvitys- sekä verohyvitys malleihin. (Olsberg & Barnes 2014, 19–20; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 20.)

2.2.2 Kannustinjärjestelmän käyttöönotto Suomessa

Vuonna 2016 kannustinjärjestelmä oli käytössä lähes kahdessakymmenessä Euroopan maassa ja Suomi oli muita maita jäljessä. Järjestelmän koettiin olevan arvoisensa sijoitus, sillä sen avulla pystyttäisiin kasvattamaan suomalaista audiovisuaalista alaa, sekä tuottamaan Suomelle uusia suoria ja epäsuoria tulovirtoja. (House of Lapland 2016.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä luovutti kesäkuussa 2016 esityksen ministeri Sanni Grahn-Laasoselle tuotantokannustimen perustamisesta Suomeen (House of Lapland 2016). Työryhmän esityksessä perusteltiin, että kannustinjärjestelmä edistäisi suomalaista audiovisuaalisen alan kulttuuria sekä työllistymistä, lisäisi Suomen kiinnostusta kansainvälisillä markkinoilla ja toisi Suomelle enemmän näkyvyyttä. Lisäksi järjestelmä tuottaisi muillekin aloille, kuten esimerkiksi logistiikka- ja matkailupalveluille

uudenlaista kysyntää. Työryhmän mukaan kannustinjärjestelmä kehittäisi Suomesta kilpailukykyisen kuvauspaikan sekä kotimaisille että ulkomaisille tuotannoille, ja edistäisi tuloilla kotimaisten elokuva- ja tv-tuotantojen rahoitusta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 23.)

Hallitus hyväksyi työryhmän esityksen ja audiovisuaalisen alan tuotantokannustinohjelma otettiin Suomessa käyttöön vuoden 2017 tammikuussa kolmen vuoden pilottijakson myötä. Kannustimen käyttöönoton taustalla oli vuosien tutkimus- ja lobbaustyö. Aluksi kannustinjärjestelmän hallinnoinnista vastasi valtion rahoitusvirasto Tekes, joka sittemmin yhdistyi vienninedistämisyritys Finpron kanssa vuoden 2018 alussa muodostaen uuden toimijan; Business Finlandin, joka nykyään hallinnoi tuotantokannustinjärjestelmää. (M&M 2016; Business Finland 2017.) Tuotantokannustinjärjestelmän vuosittainen budjetti oli aluksi 10 miljoonaa, mutta rahoitusta nostettiin vuoden 2020 alusta 12,35 miljoonaan euroon (Business Finland 2019b, 3–18).

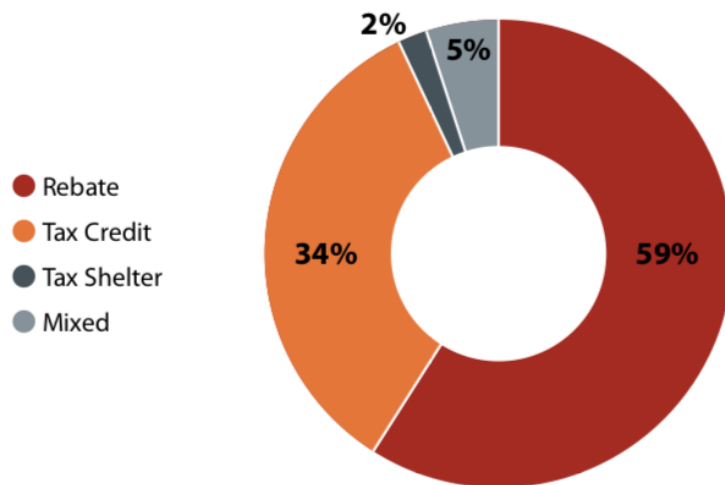
Suomessa otettiin käyttöön maksuhyvitysmalli, jolla korvataan enintään 25 prosenttia paikallisesti syntyneistä hyväksyttävistä kuluista. Hyväksyttävät kulut esitetään luvussa 3.1. Suomen tuotantokannustin tukee pitkiä elokuvia, dokumenttielokuvia, fiktiivisiä tv-sarjoja sekä animaatiotuotantoja, ja tukea voivat hakea sekä suomalaiset että ulkomaiset tuotantoyhtiöt. Tuotantokannustinta ei voi käyttää mainoksiin, musiikkivideoihin, urheilutai viihdetapahtumien tallennuksiin, treenivideoihin, eikä ”non-scripted” tuotantoihin eli käsikirjoittamattomiin tuotantoihin kuten reality- tai talk show -ohjelmiin. (Business Finland 2019a.)

Pilottivaihe päättyi vuonna 2019, mutta järjestelmän menestyksen ja hyötyjen ansiosta tuotannoille on edelleen tarjolla rahoitusta (Business Finland 2019a).

2.2.3 Kannustinmallien suosio maailmalla ja Euroopassa

Tuotantokannustinjärjestelmää hyödynnetään eri tavalla maittain, sekä maiden sisäisesti osavaltioittain ja maakunnittain. Osassa alueissa on käytössä järjestelmiä, jotka sekoittavat keskenään useampaa eri kannustintyyppiä. Toukokuussa 2019 toiminnassa oli yhteensä 97 automaattista kannustinjärjestelmää ympäri maailmaa. (Olsberg SPI 2019a, 4.)

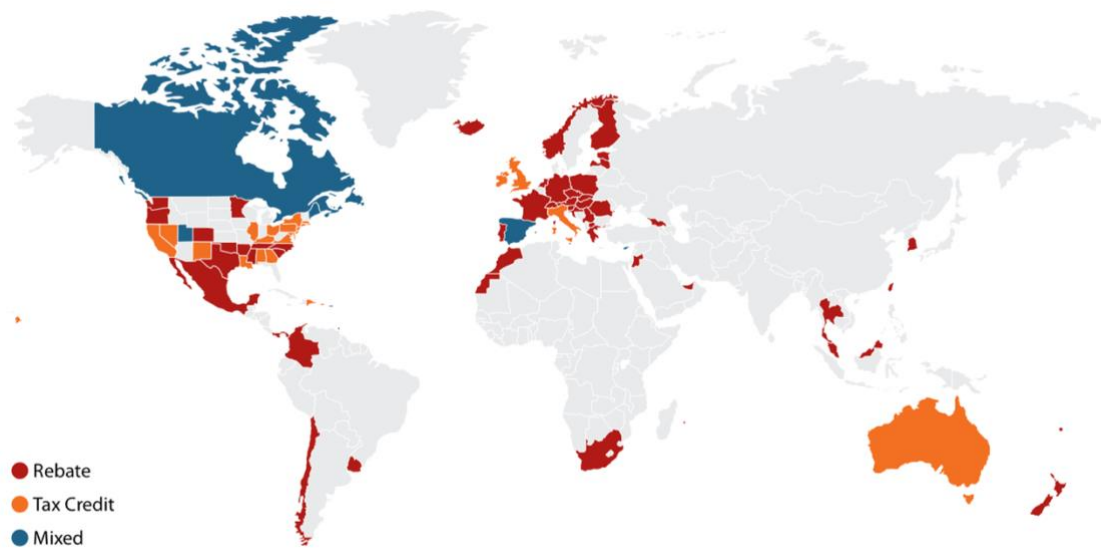
Yleisimmin maailmalla käytössä olevat av-tuotantojen kannustintyypit ovat cash rebate eli maksuhyvitys sekä tax credit eli verohyvitys. Myös Suomessa käytössä oleva maksuhyvitysjärjestelmä oli toukokuussa 2019 kaikkein yleisin kannustintyyppi, kattaen 59 prosenttia kannustimista kansainvälisesti. (Olsberg SPI 2019a, 7–8.)

Kuvio 2. Tuotantokannustintyyppien jakautuminen kansainvälisesti toukokuussa 2019 (Olsberg SPI 2019a, 8).

Lokakuussa 2019 tuotantokannustinjärjestelmä oli käytössä 31 eri Euroopan maassa: Suomi, Viro, Latvia, Liettua, Norja, Islanti, Ranska, Saksa, Belgia, Itävalta, Kreikka, Unkari, Irlanti, Italia, Espanja, Iso-Britannia, Puola, Portugali, Malta, Alankomaat, Montenegro, Kroatia, Romania, Sveitsi, Serbia, Slovakia, Slovenia, Kypros, Tšekin tasavalta, Georgia ja Pohjois-Makedonia. Näistä suurimmassa osassa, yhteensä 24 eri maassa, oli käytössä pelkästään maksuhyvitysmalli. Espanjalla ja Kyproksella on käytössä järjestelmä, joka yhdistää sekä maksuhyvitys- että verohyvitysmalleja. (Olsberg SPI 2019b, 142–147.)

Tuotantokannustimien kesimääräinen hyvitysprosentti on 25 prosenttia hyväksytyistä kuluista, vaikka suurempiakin osuuksia on tarjolla. Prosentuaalisesti suurimpia maksuhyvitysmallin kannustimia on tarjolla Euroopassa esimerkiksi Romaniassa, jossa maksuhyvitys on 35 prosenttia, sekä Alankomaissa, jossa elokuvatuotannosta voi saada 35 prosenttia ja tv-sarjatuotannosta 30 prosenttia hyvitystä. (Olsberg SPI 2019b, 141–147.) Vuoden 2020 alusta Slovakia nosti maksuhyvitys-kannustimensa 20 prosentista 33 prosenttiin (Slovak Film Commission 2019).

Kuvio 3. Yleiskuva kannustintyyppien käytöstä maailmalla toukokuussa 2019 (Olsberg SPI 2019a, 11).

Verohyvitysmalli oli lokakuussa 2019 käytössä kolmessa Euroopan maassa: Iso-Britanniassa, Irlannissa sekä Italiassa. Irlanti siirtyi onnistuneesti verovähennysmallista verohyvitysmalliin vuonna 2015 ja tarjoaa nyt jopa 32 prosentin verohyvitystä. Iso-Britanniassa on mahdollista saada verohyvitystä 25 prosentin edestä ja Italiassa 30 prosenttia. (Olsberg SPI 2019b, 144; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 18.)

Lokakuussa 2019 Euroopassa verovähennysmallia käytti vain kaksi maata: Belgia sekä Liettua. Belgian verovähennysmalli on toiminut vuodesta 2003 alkaen ja sen avulla on mahdollista saada vähennystä jopa 42 prosenttia maassa käytetyistä kuluista. Liettuassa taas on käytetty verovähennyskannustinta vuodesta 2014 alkaen ja se tarjoaa 30 prosentin vähennystä. (Olsberg SPI 2019b, 144–147; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 18.)

2.2.4 Suomen alueelliset tuotantokannustimet

Tuotantokannustimien jakaminen ei kuitenkaan ole ollut vierasta Suomessa ennen virallisen kannustinjärjestelmän käyttöönottoa. Esimerkiksi Suomen elokuvakaupunkina tunnettu Turku on jakanut tuotantotukea alueella kuvaaville elokuva- ja tv-tuotannoille vuoteen 2019 mennessä jo kymmenisen vuotta, tavoitteenaan houkutella alueelle uusia tuotantoja. Alueellisen tuotantotuen avulla pyritään kattamaan niitä ylimääräisiä kuluja,

joita tuotantoyhtiölle syntyy siirryttäessä pääkaupunkiseudulta muualle, esimerkiksi logistiikan tai majoitusten osalta. Turussa tuotantotuesta vastaa Länsi-Suomen elokuvakomissio. (Nieminen 2019.)

Länsi-Suomen elokuvakomission (WFFC) lisäksi Suomessa toimii viisi muuta alueellista elokuvakomissiota: Pohjois-Suomen elokuvakomissio (NFFC), Itä-Suomen elokuvakomissio (EFFC), Kaakon elokuvakomissio (SEFFC), Lapin elokuvakomissio sekä Film Tampere (Filming in Finland 2020). Elokuvakomissioita sijaitsee siis ympäri Suomea, muttei pääkaupunkiseudulla.

Komissioiden ja alueellisten tuotantotukien tavoitteena on houkutella alueelle tuotantoja sekä kansainvälisesti, että Suomen sisäisesti kauemmas Helsingistä. Näin tuetaan audiovisuaalisen alan kehittymistä pääkaupunkiseudun ulkopuolella sekä mahdollistetaan alan ammattilaisten voivan valita asuin- ja työntekopaikkansa laajemmalta alueelta.

Turun seudun eli Länsi-Suomen elokuvakomission lisäksi säännöllistä tukea jakaa Film Tampere, joka otti maaliskuussa 2018 käyttöön oman tuotantokannustimen, jolla hyvitetään tuotannoille kymmenen prosenttia Tampereella tehdyistä kustannuksista. Kannustimen päälle on mahdollista saada viiden prosentin lisätuki, jos tuotanto tuo julkisuutta Tampereen seudulle. Vuosittainen tukibudjetti on 500 000 euroa, joka on kaksinkertainen Turun budjettiin verrattuna. (Nieminen 2019.)

Itä-Suomen elokuvakomissio on jakanut vuodesta 2013 lähtien audiovisuaalisille tuotannoille tuotantotukea Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Tulevaisuusrahastosta. Tukea voi saada enintään neljäsosan eli 25 prosenttia alueelle jääneistä kuluista. Rahastossa ei ole vuosittaista rahoituskattoa tuotantotuille, mutta tukia jaetaan joka vuosi noin 45 000 – 70 000 euron edestä. (APFI 2019, 32.) Edellä mainittujen lisäksi Kaakon ja Pohjois-Suomen komissiot ovat tarjonneet tuotannoille rahoitusta satunnaisesti (Nieminen 2019).

Alueellisten toimien lisäksi elokuvakomissiot tekevät paljon yhteistyötä, joista yksi muoto on Business Finlandin tuotantokannustimeen liittyvät toimet. Näihin kuuluu muun muassa kannustimen markkinointi kansainvälisissä asiakaskohtaamisissa sekä kannustimen lobbaukseen liittyvät toimet. (Viiki 2020.)

3 TUOTANTOKANNUSTIMIEN HAKEMINEN SUOMESSA

3.1 RAHOITUSEHDOT

Tuotantokannustinta myönnetään sekä suomalaisille että ulkomaisille tuotantoyhtiöille. Audiovisuaalisen tuotannon tulee rahoitusta saadakseen olla pitkä näytelmäelokuva, dokumenttielokuva, sarjamuotoinen fiktiotuotanto tai animaatiotuotanto. (Business Finland 2019a.)

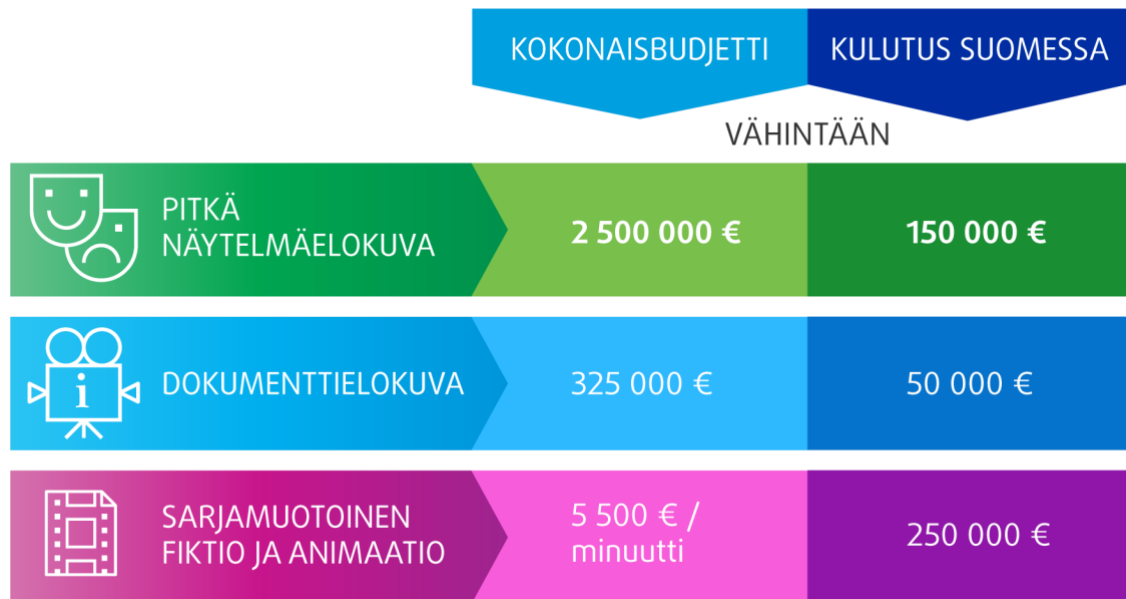
Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016, 8) työryhmän esityksessä asetettiin rahoituksen kriteeriksi, että audiovisuaalisen tuotannon tulee muodostaa taiteellinen kokonaisuus, joka korostaa suomalaisia kulttuuriarvoja ja luovien tekijöiden panosta sisältöön. Kannustinta ei myönnetä tuotantoihin, jossa pyritään markkinoimaan tuotetta tai palvelua, eikä tosi-tv-, urheilu-, musiikkivideo-, saippuasarja- tai talk-show -tuotantoihin (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 29; Business Finland 2019a).

Maksuhyvitystä annetaan enintään 25 prosenttia tuotannon käyttämisestä hyväksytyistä kuluista Suomessa. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat esimerkiksi tila- ja laitevuokrat, Suomelle tuloveroja maksavien työntekijöiden palkat sekä palveluiden ja tavaroiden ostot suomalaisilta yrityksiltä. Arvonlisävero, lakipalvelut, rahoitus- tai markkinointikulut eivät ole hyväksyttäviä kustannuksia, eikä niitä oteta huomioon kustannuserittelyssä. (Business Finland 2019a.)

Ulkomaista tuotantoa veloitetaan käyttämään suomalaista yhteistuottajaa tai tuotantokoordinaattoriyritystä. Tuotantokoordinaattorin velvollisuutena on ylläpitää kirjanpitoa sekä kustannuserittelyä Suomessa tehdyistä kustannuksista, sekä toimittaa tilintarkastajan laatimat tarkastusraportit tuotannon toteutuneista kustannuksista Business Finlandille. Koordinaattorin tehtävänä on palkata työntekijöitä, maksaa palkat, hankkia palveluita tuotannolle ja hoitaa laskut, sekä laskuttaa nämä kustannukset ja oma palkka rahoituksen saajalta. Tuotantokoordinaattori sopii Business Finlandin kanssa tuotannon maksuehdot sekä -aikataulun. (Business Finland 2020a.)

Rahoituksen saaminen edellyttää suomalaiselta yritykseltä laajaa raportointia projektin etenemisestä sisältöraportilla ja kustannustilityksellä, josta tulee tulla ilmi tuotannolle kohdenneet kustannukset. Raportointi tehdään asiointipalvelun kautta sähköisesti. Ulkomaiselta yritykseltä vaaditaan raportointia paperilomakkeen avulla, joka edellyttää

tuotantokoordinaattorin kustannuserittelyn ja kirjanpidon, sekä tilintarkastajan tarkastusraportin. (Business Finland 2019a.)

Kuvio 4. Rahoituksen vähimmäisvaatimukset (Business Finland 2019a).

Rahoituksen vähimmäisvaatimuksena on tuotannon kokonaisbudjetin sekä Suomessa toteutuvan kustannuksien olevan yllä olevan taulukon mukainen (Business Finland 2019a). Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016, 29) asettamien vähimmäisvaatimusten taustalla oli ajatus siitä, että näillä rajoituksilla synnytetäisiin kunnianhimoisempia tuotantoja. Vuonna 2018 Suomen elokuvasäätiön rahoittamien suomalaisten pitkien fiktioelokuvien keskibudjetti oli noin 1,6 miljoonaa euroa eli huomattavasti pienempi, kuin tuotantokannustimeen vaadittava vähimmäissumma (SES 2019).

Tuotannon tulee esittää Suomen kuvauspaikkoja kuten maisemaa tai arkkitehtuuria, tai käyttää suomalaisia ammattilaisia luovissa työtehtävissä, kuten käsikirjoittamisessa, ohjaamisessa, näyttelemisessä, visuaalisissa efekteissä, värimäärittelyssä, hahmosuunnittelussa ja musiikki- tai äänisuunnittelussa. Rahoitus edellyttää tuotannolta myös levitys- tai jakelusopimusta vähintään yhdellä alustalla tai alueella. (Business Finland 2019a.)

Kannustinjärjestelmä vaatii vähintään 20 prosenttia tuotannon kokonaisbudjetin rahoituksesta tulevan Suomen ulkopuolelta, esimerkiksi ulkomaiselta levittäjältä, jakelijalta tai osatuottajalta, kansainvälisten rahavirtojen ohjaamiseksi Suomeen. Tätä

ehtoa ei ollut olemassa vielä kannustinjärjestelmän ensimmäisenä vuonna, vaan otettiin käyttöön vuonna 2018 kymmenen prosentin vähimmäisvaatimuksella ja se nostettiin 20 prosenttiin vuonna 2019. Vuoden 2020 alusta alkaen vähimmäisvaatimukseen tehtiin kokeilumielessä muutos, jonka mukaan tähän 20 prosenttiin voidaan erityisistä syistä hyväksyä suomalaisten pääomasijoitusyhtiöiden rahoitusta. (Business Finland 2019b, 16–19.)

Tuotannon on mahdollista saada ehdollinen päätös, jos kokonaisbudjetista on kerättyä vähintään 60 prosenttia ja se täyttää kannustimen minimivaatimukset. Ehdollinen päätös on voimassa enintään neljä kuukautta ja se pannaan täytäntöön, kun kaikki Business Finlandin asettamat ehdot on täytetty. Hakijan nimestä, haetusta sekä myönnetystä kannustimen määrästä ja hakijanumerosta tulee julkista tietoa hakemuksen lähettämisen jälkeen. (Business Finland 2019a.)

Maksuhyvitys maksetaan vain toteutuneista kustannuksista raportointia vastaan ja tuotannon kustannuksia hyväksytään aikaisintaan hakemuksen kirjaamisesta sekä kaikkien vaadittavien liitteiden toimittamisesta lähtien. Jos yritys ei toimita kustannuserittelyä tai tarkastusraporttia määräajan kuluessa rahoittajalle, Business Finland ei maksa hyvitystä tuotannolle. (Business Finland 2019a; 2020a.)

3.2 HAKUPROSESSI

Tuotantokannustinta haetaan sähköisesti Business Finlandin asiointipalvelun kautta. Hakemus on mahdollista täyttää ajankohdasta riippumatta ja hakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Hakemus on mahdollista tehdä ainoastaan yrityksen kautta, jolla on suomalainen Y-tunnus. Ulkomaisen yrityksen on mahdollista hakea tukea vain, jos he käyttävät suomalaista yritystä tuotantokoordinaattorina ja tämä täyttää hakemuksen ulkomaisen yrityksen puolesta. (Business Finland 2019c.)

Hakemus aloitetaan täyttämällä hakijan perustiedot kuten yrityksen organisaatiotyyppi, rahoituspalvelu eli audiovisuaalisen alan tuotantokannustin, yrityksen y-tunnus sekä projektin nimi. Projektin nimen ei kuitenkaan tarvitse olla lopullinen vaan sitä voi muuttaa myöhemmin. Sen jälkeen täytetään lisätietoja yrityksestä sekä sen ydintiimistä, ja projektin toteutuksesta sekä suunnitellusta aikataulusta. Hakemukseen tulee kirjata tuotannon budjetti, muilta rahoittajilta saatavat varat sekä Business Finlandilta haettavan rahoituksen määrä. (Business Finland 2019c.)

Kannustinhakemuksien käsittelyaika on noin 40 päivää. Hakemuksia käsittelee Business Finlandin edustaja sekä kaksi riippumatonta audiovisuaalisen alan asiantuntijaa Business Finlandin luomasta asiantuntijapoolista. Tuotantokannustinjärjestelmä noudattaa ”first come, first served” -periaatetta eli rahoituksia myönnetään hakijoille hakujärjestyksessä. (Business Finland 2019a; 2019b, 3.)

Vuoden 2020 alusta hakemusprosessia on muutettu yksinkertaistamalla kustannuserittelyä ja lisäämällä hakemukseen vaadittava liite Suomessa tehtävän työstä (Business Finland 2019b, 18). Lisäksi vuoden 2020 rahoitusehdoissa mainittiin aikaraja, jolloin kyseisen vuoden maksuhyvitystä oli mahdollista hakea vain sellaisille projekteille, jotka päättyvät viimeistään 30.6.2022 ja loppuraportti toimitetaan viimeistään 30.10.2022 (Business Finland 2019a).

3.3 MYÖNNETYT RAHOITUKSET

Audiovisuaalisen alan tuotantokannustin lähti käyntiin vauhdikkaasti rahoittaen yhteensä 22 eri hanketta heti ensimmäisenä vuonna 2017. Marraskuuhun 2019 mennessä kannustinjärjestelmän kautta rahoituksia oli saanut yhteensä 58 hanketta, joista 46 oli kotimaisia ja 12 ulkomaisia hakijoita. Hakemuksia oli tullut yhteensä 80 kappaletta ja kielteisiä päätöksiä oli saanut 22 hakijaa. Myönnettyistä rahoituksista 70 prosenttia oli tv-sarjatuotantoja ja 15 prosenttia elokuvatuotantoja. (Business Finland 2019b, 5–8.)

Tuotantokannustinta hyödyntäneitä suuria tuotantoja ovat muun muassa tv-sarjat *Ivalo*, *Nyrkki*, *Invisible Heroes* sekä *Bullets*. Myös elokuvat *Tuntematon Sotilas* sekä *Ailo, pienen poron suuri seikkailu* ovat saaneet tuotantokannustinta Business Finlandilta. (Business Finland 2020b.)

Suomalaisista tuotantoyhtiöistä aktiivisimmin kannustinjärjestelmää ovat hyödyntäneet Dionysos Films Oy sekä MRP Matila Röhr Productions Oy, jotka ovat saaneet myönteisen rahoituspäätöksen järjestelmän pilottihankkeen jokaisena vuotena. (Business Finland 2019a).

Vuonna 2019 rahoitetut yritykset

Anagram Ab
Cinematic Productions Oy
Dionysos Films Oy
Dramacorp Ab
Film Service Finland Oy
FremantleMedia Finland Oy
Gravity Pictures Co. Ltd
Gutsy Animations Oy
Kinocompany Oy
Luminoir Oy
Maskineriet Ab
MRP Matila Röhr Productions Oy
Netflix Inc.
Oy Bufo Ab
Oy Rabbit Films Ltd
StudioCanal S.A.S
Warner Bros Int. Television Finland Oy
Yash Raj Films India
Yellow Film & TV Oy

Kuvio 5. Vuonna 2019 rahoituspäätöksen saaneet yritykset (Business Finland 2019a).

4 KANNUSTINJÄRJESTELMÄN HYÖDYT SUOMELLE

4.1 TAVOITTEET JA ODOTUKSET

Kuvio 6. Kannustinjärjestelmän hyödyt (Favex 2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016, 11) työryhmän asettaman esityksen mukaan Islannin elokuvatuotantojen liikevaihto kasvoi vuodesta 2010 vuoteen 2014 yli 300 prosenttia. Iso-Britannialle kannustin oli tuottanut 12 puntaa yhtä kannustinjärjestelmään sijoitettua puntaa kohden (Favex 2016). Kannustimen myötä lisääntyneiden tuotantojen kautta audiovisuaalisen alan työpaikkojen määrä kasvoi alueilla ja muukin elinkeinotoiminta edistyi. Esimerkiksi *Game of Thrones* tv-sarja toi viiden vuoden aikana Pohjois-Irlannin taloudelle noin 140 miljoonaa euroa ja loi alueelle 900 vakituista työpaikkaa sekä työllisti noin 5 700 osa-aikaista työntekijää (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 12).

Ulkomaisten menestyneet kannustinjärjestelmät loivat suuria odotuksia myös Suomeen. Selvityksen mukaan kannustimen myötä Suomen elokuväsäätien tukemien suomalaisten elokuvien määrä voisi jopa kaksinkertaistua parissa vuodessa, joka tarkoittaisi elokuvatuotantojen kokonaisbudjettien ylittävän 80 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2015 42 miljoonaan euroon. Arviossa ei huomioitu tv-sarjoja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 23.) Tämän arvion toteutumista käsittelemme luvussa 5.

Suurien kansainvälisten tuotantojen myötä elokuvamatkailun suosio nousee. Esimerkiksi vuonna 2014 Englannin elokuvamatkailu tuotti lisää tuloja turismille noin 198 miljoonan euron edestä (Favex 2016). Suomessa arvioitiin elokuvamatkailun lisäävän turismia noin 4-12 prosenttia, joka tarkoittaisi neljällä prosentilla jo 96 miljoonan euron lisäystä (House of Lapland 2016).

4.2 TALOUDELLISET HYÖDYT JA TYÖLLISTYMINEN

Tuotantokannustimen taloudellisia vaikutuksia on arvioitu muun muassa Business Finlandin toimesta vuonna 2018 teetetyssä väliarvioinnin mukaan. Väliarvioinnissa todetaan järjestelmän käyttöönoton tuottaneen Suomelle paljon suoria ja epäsuoria vaikutuksia. Suomessa toteutettujen elokuva- ja tv-tuotantojen määrä on lisääntynyt, kuten myös kokonaisresurssien määrä: audiovisuaalisia tuotantoja tehdään isommin ja paremmin. (Business Finland 2018a.)

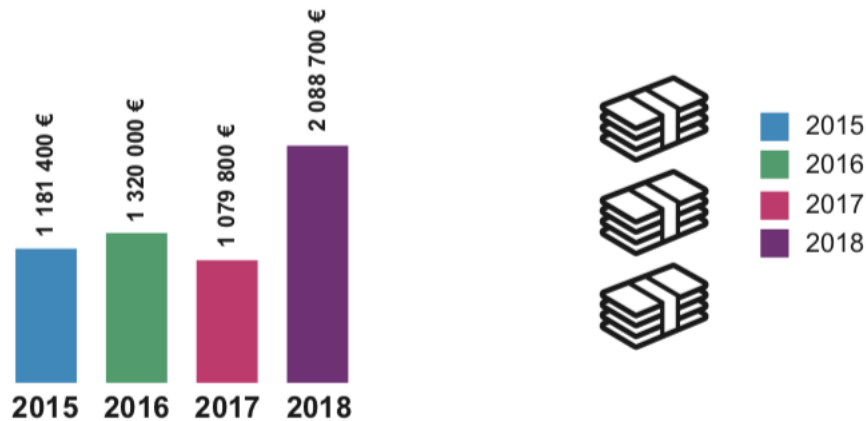
Film Tampereen asiantuntija Maiju Viiki (2020) kertoo haastattelussaan kannustinjärjestelmän tuoneen Suomeen useita taloudellisia etuja. Yksi suurimmista nykyisistä eduista on se, että Business Finlandin kautta rahoitettujen tuotantojen kokonaisbudjeteista täytyy vähintään 20 prosenttia tulla Suomen ulkopuolelta. Tämän avulla saadaan ohjattua kansainvälisiä rahavirtoja Suomeen.

Tuotantojen lisääntymisen ansiosta alan tekijöiden osaaminen ja kyvykkyys on vahvistunut, ja uusia verkostoja on syntynyt (Business Finland 2018a). Business Finlandin tuotepäällikkö Merja Salosen (2020) mukaan suomalaisten ammattilaisten osaaminen on kehittynyt kansainväliselle tasolle järjestelmän perässä tulleiden kansainvälisten suurtuotantojen ansiosta.

Kannustinjärjestelmän myötä kulutus on lisääntynyt Suomessa, kun lisääntyneiden tuotantojen määrä työllistää enemmän audiovisuaalisen alan ammattilaisia ja he ostavat

enemmän tuotteita sekä palveluita. Lisäksi muiden toimialojen liiketoiminta, työllisyys sekä kansainvälistyminen on kasvanut kannustimien kautta. (Business Finland 2018a.)

AV-TUOTANTOJEN LAPPIIN JÄTTÄMÄT SUORAT TULOT, €

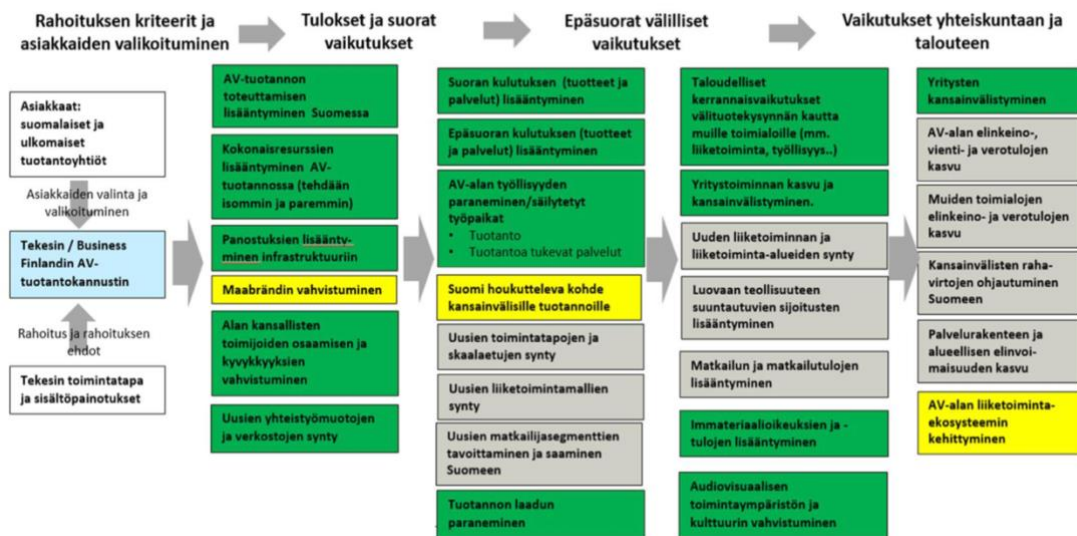
Kuvio 7. Av-tuotantojen Lappiin jättämät suorat tulot (House of Lapland 2020).

Lapin elokuvakomission laatiman infograafin mukaan, audiovisuaalisten tuotantojen tuomat suorat tulot lähes kaksinkertaistuivat Lapissa vuodesta 2017 vuoteen 2018. Aiemmin tulot ovat pysytelleet reilun miljoonan luokassa, kun taas vuonna 2018 tulot nousivat yli kahteen miljoonaan. (House of Lapland 2020.)

Myös Film Tampere on havainnut tuotantokannustimen aluetaloudellisten vaikutusten olevan erittäin positiivisia, kun tuotannot ovat käyttäneet kannustimen myötä alueella enemmän rahaa. Film Tampereen Maiju Viikin (2020) mukaan tuotantokannustimia saaneiden yritysten liikevaihto on kasvanut merkittävästi vuonna 2018.

Lisääntyneiden tuotantojen määrä vaikuttaa erityisesti seudun niihin yrityksiin, jotka tarjoavat tuotannoille palveluita ja hyödykkeitä. Näitä yrityksiä ovat muun muassa erilaiset logistiikkaa, majoitusta, catering-palveluita sekä erityiskalustoa tarjoavat yritykset. Tuotantojen kautta yritykset ovat saaneet näkyvyyttä sellaisten asiakasryhmien keskuudessa, joita he eivät muuten tavoittaisi. (Viiki 2020.)

Viikin puheita tukee vuonna 2019 julkaistu uutinen, jossa kerrottiin Tampereen alueellisen tuotantotuen tuottavan kymmenen euroa yhtä kannustimeen sijoitettua euroa kohden (Business Tampere 2019). Kannustinjärjestelmän tuottamista rahoista koko Suomessa ei ole tarkkaa tietoa julkisesti saatavilla.

Kuvio 8. Yhteenvedo tuotantokannustinjärjestelmän vaikutuksista vuoden 2018 väliarvioinnin aikaan (Business Finland 2018a).

Yllä oleva kuvio esittelee Business Finlandin väliarvioinnin huomioita kannustinjärjestelmän vaikutuksista vuonna 2018. Vihreillä merkityt hyödyt ovat selkeitä järjestelmän luomia vaikutuksia; keltaiset seuraussuhteen omaavia hyötyjä, joissa on viitteitä kannustinjärjestelmän vaikutuksesta; ja harmaat ilmeisiä seuraussuhteen omaavia, mutta joiden vaikutuksesta ei ole selkeitä todisteita. (Business Finland 2018a.)

Kannustinjärjestelmän myötä Suomen audiovisuaalisen alan työllisyys on kasvanut merkittävästi, toteaa Salonen (2020). Samaa todetaan Business Finlandin teettämässä väliarvioinnissa: suurin hyöty näkyy elokuva- ja tv-alan työllistymisessä. Kannustimien avulla tuotannot ovat pystyneet kasvattamaan esimerkiksi tuotantoon käytettävien työpäivien määrää, ja sitä kautta on pystytty luomaan lisää työpaikkoja. (Business Finland 2018a.)

Tampereen paikallinen kannustin on tuonut konkreettisesti uudenlaisia työtilaisuuksia alueelle, monipuolistanut tehtävien sisältöä ja poikanut lisää kansainvälistä yhteistyötä. Verkostojen laajenemisen myötä mahdollisuudet laajenevat ja alueella toimivien audiovisuaalisen alan yritysten määrä on kasvanut merkittävästi kannustimen voimassaoloaikana eli vuodesta 2017 vuoteen 2019. Osaamista saadaan seudulle lisää, kun tuotantojen myötä työpaikkojen määrän lisäksi myös työssäoppimispaikkojen määrä lisääntyy (Viiki 2020.)

Salonen (2020) kertoo haastattelussa, että erityisesti jälkituotantoyhtiöiden liiketoiminta on kehittynyt kannustinjärjestelmän myötä. Samoilla linjoilla on Viiki (2020), joka kertoo tuotantokannustimen mahdollistavan jälkituotantopäivien määrän lisäämistä, mikä edesauttaa tuotantojen laadun paranemista.

4.3 KANSAINVÄLINEN KIINNOSTUS SUOMEA KOHTAAN

Jo ennen kannustinjärjestelmän käyttöönottoa, Suomi herätti kansainvälistä kiinnostusta tuotantojen keskuudessa. Lokakuun 2015 ja maaliskuun 2016 välillä Suomen elokuvakomissiot vastaanottivat kuusitoista tiedustelua, joissa oltiin kiinnostuneita kuvaamaan tuotantoja Suomen maaperällä. Nämä tiedustelut eivät lopulta johtaneet mihinkään, sillä Suomessa ei vielä ollut käytössä kannustinjärjestelmää. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 11.)

Tuotantokannustimen väliarvioinnissa todetaan, että järjestelmän epäsuorana vaikutuksena Suomi on vahvistanut brändiään tuotantomaana ja että Suomesta on tullut houkuttelevampi kohde kansainvälisille tuotannoille (Business Finland 2018a).

Samaa mieltä väliarvioinnin kanssa on Viiki (2020), jonka mukaan järjestelmä on onnistunut lisäämään Suomen julkisuuskuvaa, joka näkyy kannustimen käyttöönoton jälkeen lisääntyneiden kansainvälisten tuotantojen määrässä. Kannustimilla on ratkaiseva merkitys sille, että suomalaiset tuotantoyhtiöt pääsevät mukaan suuriin yhteistuotantoihin, sillä usein tuotannon maantieteellistä sijoittamista koskevat päätökset tehdään vain tuotantokannustimia tarjoavien maiden välillä.

Joulukuussa 2019 uutisoitiin, kun suurissa Hollywood-tuotannoissa työskennelleet kuvauspaikkajärjestäjät kävivät kiertämässä Suomea potentiaalisten kuvauspaikkojen toivossa. Elokuvakomissaari Teija Ranisen mukaan suuren tuotannon saapuminen Suomeen on lähellä, juurikin kannustinjärjestelmän ansiosta. Aiempina vuosina rahasto on käytetty loppuun lähes puolessa vuodessa, jonka vuoksi vuoden 2020 budjettikasvu mahdollistaa yhä useamman sekä suurempien tuotantojen houkuttelun Suomeen. (Pinola & Sihvonen 2019.)

Kannustin on käynnistänyt myös kotimaisen tv-draaman viennin uudella tavalla (Salonen 2020). Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että vuonna 2018 Netflix osti esitysoikeudet suomalaiseen *Karppi* (englanninkieliseltä nimeltä *Deadwind*) tv-sarjaan. Toki myös tätä ennen Netflixin valikoimassa on näkynyt suomalaisia sarjoja rajoitetulla alueella, mutta

kyseessä on ensimmäinen kerta, kun suomalainen tv-sarja on saanut näin suuren jakelun lähes 200 eri maahan. (Vedenpää & STT 2018.) *Karppi* huomioitiin maailmalla, kun yhdysvaltalainen *Verge*-lehti julkaisi sarjasta hyvin positiivisen arvostelun (Murray 2018).

Audiovisual Producers Finland eli APFI teetti vuonna 2019 selvityksen Suomen asemasta tuotantopalvelumaana, jossa kerrottiin audiovisuaalisen alan yritysten saavan kyselyitä joka puolelta maailmaa tuotantokannustimen motivoimana. Selvityksen mukaan erityisen kiinnostuneita maita ovat esimerkiksi Ranska, Saksa, Kiina, Japani, Korea ja Yhdysvallat. Myös ruotsalaiset ovat kiinnostuneita Suomesta kuvauspaikkana kannustinjärjestelmän lisäksi matalamman palkkatason vuoksi. (APFI 2019, 40.)

Elokuvamatkailu on alkanut nosta päätään Suomessa, kun japanilaiset ja kiinalaiset ovat valinneet Suomen elokuviensa sekä tv-sarjojensa kuvauspaikaksi, ja sitä kautta turistit ovat löytäneet Suomen matkailukohteena. Esimerkiksi vuonna 2019 julkaistu japanilainen elokuva *Snow Flower* on houkuttanut turisteja kuvauspaikoille. Elokuva hyödynsi Suomen tuotantokannustinjärjestelmää kattamalla neljänneksen Suomessa tapahtuneista tuotantokuluista. (Mattila 2019.)

Turismi on kasvanut Suomessa viime vuosina. Neljän vuoden aikana Suomen matkailun kokonaiskysyntä on kasvanut noin 1,5 miljardia euroa. Vuonna 2014 kokonaiskysyntä oli 14,2 miljardia euroa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016) ja vuonna 2018 15,7 miljardia (Visit Finland 2020). Tilastointeja elokuvaturismin tuomista varoista Suomeen ei olla tehty. Samalla on myös hankalaa arvioida, onko se edesauttanut matkailun kysyntää.

5 JÄRJESTELMÄN HAASTEET SUOMESSA

Kannustinjärjestelmän haasteita tutkitaan hyötyjen tavoin väliarviointien kautta. Vuoden 2018 väliarvioinnissa kerrotaan Suomen keskeisimmän haasteen tuotantokannustimen suhteen olevan vuosibudjetin pieni määrä. Arvion mukaan 10 miljoonan euron vuosittainen rahasto on yleisesti käytetty loppuun jo vuoden puoliväliin mennessä, jonka vuoksi potentiaalisille tuotannoille ei ole loppuvuonna ollut varaa tarjota maksuhyvitystä. Tämä on huono asia, sillä näin ollen Suomi saattaa tuotantomaana hävitä muille maksukykyisille maille. (Business Finland 2018a.)

Budjetin pienuudesta puhuivat myös Business Finlandin tuotepäällikkö Merja Salonen sekä Film Tampereen asiantuntija Maiju Viiki. He kertoivat molemmat haastatteluissaan, miten tärkeää olisi, että budjetti riittäisi koko vuodelle. Budjetin olisi tärkeää myös joustaa tarpeen vaatiessa (Salonen 2020). Riittämätön budjetti hankaloittaa suurien tuotantojen houkuttelemista Suomeen, kun kannustinta ei ole mahdollista tarjota (Viiki 2020).

Ongelmaan tartuttiin vuonna 2020, kun vuosibudjetti nostettiin 10 miljoonasta eurosta 12,35 miljoonaan (Business Finland 2019b, 18). Tästä nostosta huolimatta Suomen budjetti on edelleen hyvin pieni muiden maiden kannustinjärjestelmiin verrattuna. Esimerkiksi Kreikassa kannustimien vuosibudjetti on 75 miljoonaa euroa, kun taas Islannissa budjetilla ei ole ylärajaa ollenkaan (Business Finland 2018b).

Salonen totesi vuonna 2018 julkaistussa Business Finlandin uutisessa, että kannustimen budjetti voisi kysynnän perusteella olla jopa kaksinkertainen nykyiseen summaan verrattuna (Business Finland 2018b). Myös Opetus- ja kulttuuriministeriön (2018) näkemys kannustinjärjestelmän toimivuutta koskevassa julkaisussa oli se, että määrärahaa tulisi nostaa 20 miljoonaan euroon.

Tuotantokannustimien yleistymisen myötä Ruotsi on yksi viimeisistä EU-maista, jolla ei ole käytössä kannustinjärjestelmää. Vuoden 2019 syksyllä kolmetoista ruotsalaista elokuva- ja tv-alan yritystä antoivat lausunnon Ruotsin hallitukselle tuotantokannustimen käynnistämisestä. Heidän ehdotuksensa mukaan Ruotsin tulisi tarjota vuosittain 300 miljoonan kruunun eli lähes 28 miljoonan euron edestä maksuhyvitystukea. (Pham 2019.) Jos ja kun tämän kokoluokan tuotantokannustin tulee käyttöön Ruotsissa, se heikentää huomattavasti Suomen kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla.

Yksi Suomen merkittävimmistä haasteista kannustinjärjestelmän suhteen ovat naapurivaltioiden kilpailukykyisemmät kannustimet. Niiden myötä myös kotimaiset tuotantoyhtiöt ovat kasvavissa määrin siirtyneet kuvaamaan tuotantojaan ulkomaille.

Erityisesti Baltian maat ovat viime aikoina kasvattaneet kiinnostavuuttaan ja houkutelleet suomalaisia tuotantoja puoleensa. Viron maksuhyvityskannustin otettiin käyttöön vuonna 2016 (Parkkinen 2016), vuotta ennen Suomea, ja Liettua on tarjonnut verovähennystä vuodesta 2014 alkaen. Viron kannustin on Suomea hieman suurempi 30 prosentin maksuhyvityksellä ja Liettuan verovähennys on nykyään myös 30 prosenttia. (Olsberg SPI 2019b, 144–147.) Toki suomalaisia elokuvia on kuvattu Baltiassa jo ennen järjestelmän käyttöönottoa, esimerkiksi elokuva *Muukalainen* (2009) kuvattiin Virossa (Karjalainen 2020).

Kannustimien käyttöönotto on huomattavasti kasvattanut trendiä kuvata Baltiassa. Vuoden 2019 loppupuolella ensi-iltansa saaneet kotimaiset elokuvat *Marian paratiisi* ja *Koirat eivät käytä housuja* kuvattiin Baltiassa, ensimmäiseksi mainittu Virossa ja toinen Latviassa (Karjalainen 2020). Vuoden 2020 alkupuolen ensi-illoista sekä *Helene* että *Se mieletön remppa* olivat molemmat kuvattu osittain Virossa (Karjalainen 2020; Koskela 2020).

Suomalaisten tuotantojen kansainvälistyminen on hieno asia, mutta sillä on kääntöpuolensa: päteviä ja kokeneita kotimaisia elokuvantekijöitä ei ole tarpeeksi vastaamaan nykyistä kysyntää.

Edellä esitetyn kaltaisesti, tilanne näyttää haastavalta. Kun yhä useammat suomalaiset yhtiöt tekevät kasvavissa määrin tuotantoja muiden maiden kannustimien avulla, ovat suomalaiset tuotantopuolen ammattilaiset kiinnitettyinä näihin kansainvälisiin tuotantoihin. Tämä johtaa lopulta siihen, että vastuullisiin tehtäviin joudutaan palkkaamaan yhä kokemattomampia tekijöitä, joka on jo itsessään suuri haaste. Järjestelmän takia kysyntä kasvaa jatkuvasti, johon emme pienenä maana pysty vastaamaan tarpeeksi nopeasti. (Salmenoja 2020.) Erityisesti eri osastojen päälliköistä, eli niin sanotuista Head of Department -henkilöistä, sekä tuotantopuolen osaaajista on pulaa (APFI 2019, 50).

Samoilla linjoilla on myös Salonen, jonka mukaan tuotantopalvelutarjonta sekä niiden riittävät resurssit ovat haaste Suomelle. Mitä enemmän kannustin houkuttelee ulkomaalaisia tuotantoja Suomeen, sitä vahvempia ja osaavampia tuotantopalveluita tarvitaan. (Salonen 2020.) Suuriin kansainvälisiin tuotantoihin ei ole mahdollisuutta

tarjota riittävästi osaamista, sillä suuremman mittakaavan tuotantojen mukana tulevat myös omat haasteet (APFI 2019, 50).

Kysynnän kasvun mukana tuomista haasteista mainitaan myös APFI:n selvityksessä. Ulkomaalaiset tuotantoyhtiöt lähettävät usein tarjouspyyntöjä useisiin eri maihin niin sanotusti hakuammuntana. Usein elokuvakomissiot saattavat joutua tekemään suuria määriä turhaa työtä, heidän laskiessa tuotannoille tarjouksia, sillä rajatut resurssit estävät tarkistamasta jokaisen hakemuksen oleellisuutta erikseen. Tämä ongelma ei kuitenkaan rajoitu pelkästään Suomeen, vaan elokuvakomissiot kohtaavat tätä jatkuvasti koko EU:n alueella. (APFI 2019, 39.)

Suomen haasteina muihin Pohjoismaihin ja Baltiaan verrattuna ovat edellä mainitun henkilöstövajeen lisäksi muun muassa majoituskapasiteetin riittämättömyys sekä teknisten palveluiden kallis hintataso. Kansainvälisten tuotantojen toteuttamiseksi ei ole riittävästi resursseja ja työaikasäätelet poikkeavat tuotantojen välillä hyvinkin paljon. (APFI 2019, 43.)

Väliarvioinnissa kritisoitiin myös kannustinjärjestelmän markkinointia (Business Finland 2018a). Salonen mainitsi haastattelussaan, että kansainväliseen markkinointiin tulisi ehdottomasti panostaa suuremmilla resursseilla. Esimerkiksi suomalaista taiteellista osaamista, kuten näyttelijäntyötä, puvustusta, lavastusta, ohjaamista tai käsikirjoittamista, tulisi myydä nykyistä tehokkaammin ulkomaalaisiin tuotantoihin. (Salonen 2020.)

Vaikka Opetus- ja kulttuuriministeriön (2018) mukaan kannustinjärjestelmä on käynnistynyt hyvin ja sen kanssa ollaan menossa oikeaan suuntaan, ihan kaikkia vuoden 2016 esityksen asettamia odotuksia ei olla vielä tavoitettu.

Luvussa 4.1 kerrottiin Opetus- ja kulttuuriministeriön esityksen arviosta, miten Suomessa tuettujen elokuvien määrä voisi kaksinkertaistua eli tuettavien tuotantojen kokonaisbudjetit kasvaisivat 42 miljoonasta eurosta yli 80 miljoonaan euroon. Arvion mukaan tämä kaksinkertaistuminen voisi tapahtua kahdessa tai kolmessa vuodessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 23.)

Lähestyin Suomen elokuvasäätiötä sähköpostitse viitaten työryhmän arvioon ja esitin heille suoran kysymyksen, onko tuettujen elokuvien määrä sekä yhteenlasketut kokonaisbudjetit kasvaneet vuodesta 2015. Elokuvasäätiön viestintäpäällikkö vastasi sähköpostiini 1.4.2020 ja kertoi, etteivät tuotantotukivarat ole kasvaneet viimeisen

muutaman vuoden aikana. Säätiö tukee edelleen saman määrän elokuvia ja vuonna 2019 tuotantobudjetit olivat yhteenlaskettuna samalla tasolla eli noin 42 miljoonaa euroa.

Elokuvamatkailukaan ei ole tuottanut ihan niin suuria tuloksia, kuin mitä alun perin povattiin. Vaikka elokuvaturismia tapahtuukin Suomessa pienissä määrin, suuria ilmiöitä ei vielä ole syntynyt (Sillanpää 2019).

Yhtenä haittapuolena tuottajan näkökulmasta voi laskea sen, että kannustinjärjestelmän maksuhyvitys maksetaan jälkikäteen, usein jopa kuukausia tuotannon jälkeen. Tämä edellyttää, että tuotannolle myönnetään lyhytaikaista rahoitusta myös muulta taholta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 20–21.)

6 AUDIOVISUAALISEN ALAN TULEVAISUUS SUOMESSA

6.1 SUOMEN KILPAILUKYKY TUOTANTOMAANA

Suomi on vahva tuotantomaa ainutlaatuisen ja monimuotoisen luontomaisemansa ansiosta. Tunnetusti Suomi on tuhansien järvien maa, mutta lisäksi audiovisuaalisia tuotantoja houkuttelee saaristo, Lapin tunturit, runsas luonto ydinkaupunkien lähellä sekä toimiva tieverkosto. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 24.) Lisäksi Suomen lumiset talvimaisemat, historiallinen arkkitehtuuri sekä Lapin kesän yöttömät yöt houkuttelevat ulkomaisia tuotantoja Suomeen (Vourlias 2018).

Kauniin luonnon lisäksi arvokkaana etuna pidetään Suomessa audiovisuaalisen alan ammattilaisia: suomalaiset ovat korkeasti koulutettuja ja kielitaito on hyvää, joka mahdollistaa toimivan kansainvälisen yhteistyön (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 24). Maiju Viikin (2020) mukaan Suomen kilpailukyky on verrattavan hyvällä tasolla juurikin työvoiman sekä työn tekemisen tapojen suhteen. Suomea sekä suomalaisia pidetään luotettavina, täsmällisinä ja tehokkaina.

Suomalaisen luonnon kaltaisia maisemia löytyy kuitenkin naapurivaltioista ja kuten luvussa 5 esitettiin, myös heillä on käytössään hyvin kilpailukykyisiä kannustinjärjestelmiä. Ilman kannustinjärjestelmää Suomi tuskin pärjäisi kilpailussa, sillä Suomen kilpailukykyä heikentää kustannustaso, joka on korkeampi esimerkiksi Baltian maihin verrattuna (Viiki 2020).

Kansainvälisissä yhteistuotannoissa tuotantopäällikkönä työskennellyt Julia Salmenojan mielestä kilpailukyky ei ole kovinkaan hyvä juuri Suomen hintatason vuoksi. Työehtosopimusten takia suomalaisten palkat sekä ylityöt ovat kalliita, ja työpäivät lyhyitä. Tuotantoyhtiöt katsovat yleensä päätösvaiheessa puhtaasti lukuja, mikä saattaa olla Suomelle haitallista. (Salmenoja 2020.) Elokuvatuottaja Ilkka Matila puhuu samaan sävyyn vuonna 2016 Ylelle tehdyssä haastattelussa. Suomen korkea hintataso ajaa tuotantoja halvempiin maihin, kuten millä tahansa muullakin alalla. (Parkkinen 2016.)

Kansainvälisiä elokuva- ja tv-tuotantoja voi olla hankala houkutella Suomeen palkkojen lisäksi työaikalainsäädännön takia. Kansainväliset käytännöt ovat huomattavasti Suomen työaikoja joustavampia: tuotantoja kuvataan usein kuusi päivää viikossa, noin

10-12 tuntia päivässä. (Parkkinen 2016.) Käytössä oleva jaksotyöjärjestelmä ei anna tuotantoyhtiöille juurikaan sellaista liikkumatilaa taikka joustavuutta, joihin maailmalla on totuttu (Salmenoja 2020).

APFI:n (2019, 42) julkaiseman selvityksen mukaan Suomi tulee tuotantopalvelutarjoajana hieman naapurimaittensa perässä.

6.2 KEHITYSIDEOITA SUOMEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄLLE

Suurimpana ja tärkeimpänä kehitysideana suomalaiselle kannustinjärjestelmälle olisi kasvattaa vuosittaista budjettia huomattavasti suuremmaksi. Vuonna 2018 toteutetussa väliarvioinnissa rahoituspalvelujen kehitysideat koskivat vuosikohtaisen rahoituskaton poistoa sekä budjetin joustoa. (Business Finland 2018a.)

Viihin (2020) mukaan kannustinjärjestelmää tulisi kehittää juuri budjetin kasvattamisen myötä, etteivät rahat loppuisi kesken liian aikaisin. Kuten aiemmin on jo todettu, suuremmalla budjetilla Suomen olisi helpompi houkuttaa isompien kokoluokkien tuotantoja, jonka lisäksi myös useampien tuotantojen rahoitus tulisi mahdolliseksi. Vuonna 2020 budjettiin tehty pieni korotus 12,35 miljoonaan euroon ei ole riittävä, vaan kannustinjärjestelmästä saataisiin enemmän hyötyjä esimerkiksi 20 miljoonan euron budjetilla.

Vuosibudjetin kasvattamisen ei tulisi olla hankalaa, sillä kyseessä ei ole tuki, vaan itsensä rahoittava järjestelmä (Favex 2016). Suuremman budjetin myötä Suomen olisi mahdollista tavoitella isompia tuotantoja ja näin ollen saada enemmän tuloja. Kannustinbudjetin olisi hyvä vastata erityisesti naapurivaltioiden tasoa, sillä samankaltaisen luontomaisemansa takia juuri ne ovat Suomen todellisia kilpailijoita.

Virossa käytössä olevaan kannustinjärjestelmään ei ole asetettu vuosittaista rahoitusbudjettia. Latvian budjetti on 50 miljoonaa, joka on neljä kertaa suurempi kuin Suomen vuonna 2020 korotettu budjetti. (Olsberg SPI 2019b, 144–147.) Ruotsin hallitukselle esitetyn tuotantokannustimen ehdotettu budjetti on lähes 28 miljoonaa euroa (Pham 2019).

Kuten luvussa 5 esitettiin, Baltian maat kiinnostavat kuvauspaikkoina suomalaisia tuotantoyhtiöitä, mutta myös ulkomaiset tuotannot ovat löytäneet alueelle. Kesällä 2019 Virosta tuli yksi kuvauspaikka massiiviselle, lähes 225 miljoonan dollarin Hollywood-

elokuvalle, jota Viro ilmoitti tukevansa jopa viiden miljoonan euron kannustimella (Kotkavirta 2019). Tarkkaa tietoa siitä, kuinka paljon elokuva jätti rahaa alueelle, ei ole julkisesti löydettävissä. Nopean laskutoimituksen mukaan voi kuitenkin päätellä, että jos elokuvaa on tuettu Viron järjestelmän enimmäismäärään mukaisesti eli 30 prosenttia toteutuneista kustannuksista, tämä tarkoittaa tuotannon käyttäneen Virossa vähintään yli 16 miljoonaa euroa.

Suomen kohdalla edellä mainitulle suurelukuvalle kannustinta olisi tuskin voinut toteuttaa, sillä viiden miljoonan euron tuotantotuki olisi vienyt yksinään puolet vuosittaisen budjetin määrästä.

Lisäksi kehittämisen arvoinen asia olisi se, että Suomeen luotaisiin kansallinen elokuvakomissio (Salonen 2020). Tällä hetkellä Suomessa ei tällaista ole, vaan komissiot toimivat alueittain. Kansallista toimintaa edustaa lähinnä Länsi-Suomen elokuvakomission ylläpitämä *Filming In Finland* -sivusto, johon on koottu tietoa kannustinjärjestelmästä sekä sillä tuetuista kansainvälisistä yhteistuotannoista (APFI 2019, 36). Salosen (2020) mukaan Business Finland voisi hoitaa kansallista tehtävää, ja siihen olisi hyvä sisältyä myös koordinaatiotyötä Invest In, Visit Finlandin sekä alueellisten elinkeinoyhtiöiden aktiviteettien kanssa.

Väliarvioinnissa suositeltiin kehittämään kannustinjärjestelmää audiovisuaalisen alan ekosysteemin osalta ja kansainvälistymistä edistävää strategiaa tulee kehittää yhdessä Business Finlandin, Suomen elokuvasäätiön sekä muiden toimijoiden kesken. Audiovisuaalisen alan koulutusta tulee myös parantaa, jotta tulevaisuudessa Suomella on tarjota riittävästi osaamista tuotantoja varten. Lisäksi kannustinjärjestelmän markkinointia tulee uudistaa ja se tulee yhdistää muihin Business Finlandin tarjoamiin rahoituspalveluihin. (Business Finland 2018a.)

On oletettavaa, että jos kannustimen markkinointiin panostetaan enemmän, myös kysyntä kasvaa. Suomella on kuitenkin ollut ongelmia vastata kysyntään jo nykyisellä markkinoinnilla, kun budjetti on käytetty loppuun vuoden puoliväliin mennessä. Siksi mielestäni olisi tärkeää paneutua ennen markkinointiuudistuksia siihen, että Suomella on mahdollisuus vastata kasvavaan kysyntään.

Tällä hetkellä on tekeillä toinen väliarviointi tuotantokannustinjärjestelmän toimivuudesta, joka julkaistaan huhtikuussa 2020 (Salonen 2020). Tämä toinen raportti tutkii järjestelmän vaikutuksia, sekä hyötyjä että haasteita, mutta lisäksi sitä, onko edellisessä väliarvioinnissa mainittuihin kehitysideoihin tartuttu.

7 LOPUKSI

Vaikka tarkkoja lukemia tuotantokannustimen tuomista rahallisista hyödyistä ei ole tällä hetkellä Suomessa saatavilla, on selvää, että järjestelmän mukana tulee paljon taloudellisia hyötyjä. Työllistymisen sekä eri yritysten liikevaihdon kasvu osoittaa, että kannustimen myötä Suomen audiovisuaalinen ala pystyy kehittymään ja kasvamaan kansainväliselle tasolle. Hyöty ei rajoitu pelkästään elokuva- ja tv-alan yrityksiin, vaan myös kaikille niille yrityksille, jotka pystyvät tarjoamaan palveluita tai hyödykkeitä tuotannoille.

Kannustinjärjestelmä on vahvistanut kiinnostusta Suomea kohtaan, sillä nykypäivänä tuotannot valitsevat kuvauspaikkoja lähinnä tuotantokannustinta tarjoavien maiden väliltä. Ilman järjestelmää Suomi tuskin pysyisi kilpailussa mukana, sillä kannustimista on tullut normi ympäri maailmaa. Järjestelmän myötä kansainvälisten yhteistuotantojen määrä on lisääntynyt Suomessa ja sitä kautta suomalaisten audiovisuaalisen alan ammattilaisten osaaminen on noussut kansainväliselle tasolle.

Suomen haasteet järjestelmän suhteen keskittyvät lähinnä resurssiongelmien: budjetti on liian pieni suurten kansainvälisten tuotantojen houkuttelemiseksi ja vastaan tulee myös vajae henkilöstömäärässä. Kasvavan kysynnän vuoksi Suomessa on pulaa ammattitaitoisista ja kokeneista tekijöistä, erityisesti tuotantopuolella.

Henkilöstövajetta heikentää myös naapurivaltioiden kilpailukykyiset kannustimet, kun suomalaiset elokuvantekijät työskentelevät kasvavissa määrin ulkomailla kuvattavissa kotimaisissa tuotannoissa. Audiovisuaalisen alan koulutukseen tulisikin panostaa enemmän, jotta alan ammattilaisia saataisiin lisää ja tätä kautta kansainvälisille tuotannoille olisi mahdollista tarjota osaavia tekijöitä.

Tärkein kehitysehdotus kannustimen suhteen on budjetin kasvattaminen. Kannustinjärjestelmän budjettia tulisi nostaa reippaasti, jotta Suomella olisi mahdollisuus kilpailla isoista tuotannoista. Budjetin tulisi olla verrattavissa erityisesti naapurivaltioiden kannustimiin, sillä ne pystyvät tarjoamaan samantyylistä luontoa, mikä on yksi Suomen valttikorteista audiovisuaalisten tuotantojen suhteen.

Vuosibudjetin kasvattaminen ei ole mahdotonta, sillä järjestelmä rahoittaa itse itsensä ja maksuhyvitystä annetaan vain toteutuneita kustannuksia vastaan. Isompien tuotantojen myötä Suomen olisi mahdollista saada enemmän suoraa tuloa tuotantojen kulutuksesta

ja lisäksi epäsuoria tuloja esimerkiksi elokuvaturismin kautta. Suuret tuotannot kasvattaisivat Suomen brändiä ja kiinnostavuutta kansainvälisesti.

Kannustinjärjestelmän tuomien hyötyjen myötä on mielestäni selvää, että kannustimen tulee olla pysyvä osa suomalaista taloutta. Maailmalla kannustinjärjestelmän on nähty tuovan huomattavan suurta taloudellista hyötyä, jota Suomenkin tulisi tavoitella. Haasteisiin ja kehitysehdotuksiin paneutumalla Suomen kannustinjärjestelmästä on tulevaisuudessa mahdollista saada vielä paljon enemmän irti.

LÄHTEET

APFI 2019. Suomi tuotantopalvelumaana. Viitattu 18.1.2020 <https://apfi.fi/wp-content/uploads/Suomi-tuotantopalvelumaana-selvitys-1.pdf>

Business Finland 2017. Finpro ja Tekes yhdistyvät Business Finlandiksi vuoden alussa. Viitattu 6.1.2020 <https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/uutiset/2017/finpro-ja-tekes-yhdistyvat-business-finlandiksi-vuoden-alussa/>

Business Finland 2018a. AV-tuotantokannustimen väliarviointi. Viitattu 5.1.2020 https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/news/news/2018/av-tuotantokannustimen_valiarviointi__impact_brief_business_finland.pdf

Business Finland 2018b. Tuotantokannustimella ratkaiseva merkitys alan kansainvälistymiselle. Viitattu 17.1.2020 <https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/uutiset/2018/av-tuotantokannustimella-ratkaiseva-merkitys-alan-kansainvalistymiselle/>

Business Finland 2019a. Audiovisuaalisen alan tuotantokannustin. Viitattu 29.12.2019 <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/audiovisuaalisen-alan-tuotantokannustin/>

Business Finland 2019b. AV-tuotantokannustin. Esitysmateriaali. Viitattu 2.1.2020 <https://www.businessfinland.fi/4adbfa/globalassets/finnish-customers/01-funding/07-av-cash-rebate/av-tuotantokannustin-info-21.11-esitysmateriaali.pdf>

Business Finland 2019c. Audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen hakuohje. Viitattu 6.1.2020 https://www.businessfinland.fi/4907f2/globalassets/finnish-customers/01-funding/08-guidelines--terms/instructions/hakuohje__av-tuotantokannustin.pdf

Business Finland 2020a. Audiovisuaalisen alan tuotantokannustin: Rahoitusehdot. Viitattu 6.1.2020 https://www.businessfinland.fi/4b0fd2/globalassets/finnish-customers/01-funding/08-guidelines--terms/funding-terms/audiovisuaalisen_alan_tuotantokannustimen_rahoitusehdot.pdf

Business Finland 2020b. Production intensive for the audiovisual industry. Youtube-soittolista. Viitattu 6.1.2020 https://www.youtube.com/playlist?list=PLqCc81_UezclG7OCT27IEaCPWYstb_OsO

Business Tampere 2019. Kannustin kannattaa – Elokuva- ja tv-tuotannot kasvattavat seudun työllisyyttä ja yritystoimintaa. <https://business tampere.com/fi/kannustin-kannattaa-elokuva-ja-tv-tuotannot-kasvattavat-tampereen-seudun-tyollisyytta-ja-yritystoimintaa/>

Favex 2016. Elokuva- ja TV-ala kansainvälisessä kilpailussa: TUOTANTOKANNUSTIN ja sen vaikutukset. Viitattu 19.1.2020 <https://docplayer.fi/10682175-Elokuva-ja-tv-ala-kansainvalisessa-kilpailussa-tuotantokannustin-ja-sen-vaikutukset.html>

House of Lapland 2016. AV-tuotantokannustin toisi onnistuessaan Suomeen miljoonien tulot. Viitattu 20.1.2020 <https://news.cision.com/fi/house-of-lapland/r/av-tuotantokannustin-toisi-onnistuessaan-suomeen-miljoonien-tulot,c2038513>

House of Lapland 2020. Infograafi: AV-alan tuotantokannustin. Viitattu 6.1.2020 <https://www.lapland.fi/fi/business-2/faktat-ja-tilastot/infograafi-av-alan-tuotantokannustin/>

Karjalainen, J. 2020. Näyttääkö elokuvien Suomi jo liikaa idylliseltä Baltialta? Elokuva-ohjaajat ovat innostuneet kuvaamaan kotimaa-kohtauksetkin ulkomailla. Seura. Viitattu 29.3.2020 <https://seura.fi/asiat/ajankohtaista/elokuvien-suomi-loytyykin-baltiasta/>

Koskela, A. 2020. Se mieletön remppa -elokuvan tähti Kiti Kokkonen sortui itsekin remonttivrheeseen – idyllisen omakotitalon ulkoseinään ilmestyi hometta. Ilta-Sanomat. Viitattu 29.2.2020 <https://www.is.fi/viihde/art-2000006412208.html>

Kotkavirta, J. 2019. Superohjaaja Christopher Nolanin uutta elokuvaa kuvataan tänään Tallinnassa – ”massiivisella” agenttiseikkailulla huima budjetti. Ilta-Sanomat. Viitattu 29.1.2020 <https://www.is.fi/viihde/art-2000006157878.html>

Mattila, M. 2019. Nämä 4 elokuvaa tai sarjaa tuovat läjäpäin matkailijoita Suomeen – kiinalaisturistit löysivät Lappiin rakkausrealityn kautta. Yle Uutiset. Viitattu 6.1.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-10660380>

Murray, N. 2018. This weekend, stream some ‘Nordic noir’ on Netflix, starting with Deadwind. The Verge. Viitattu 19.1.2020 <https://www.theverge.com/2018/11/9/18079338/dead-end-netflix-weekend-streaming-recommendation-what-to-watch-nordic-noir>

M&M 2016. Elokuva-alan kannustinmalli etenee – ”Taustalla on vuosien tutkimus- ja lobbaustyö”. Viitattu 5.1.2020 <https://www.marmai.fi/uutiset/elokuva-alan-kannustinmalli-etenee-taustalla-on-vuosien-tutkimus-ja-lobbaustyo/dba9e42e-aa8f-397d-8940-8119c1e7a18c>

Nieminen, E. 2019. ”Helsinki näyttää jo kuluneelta” – Tampereesta on tullut nopeasti suosittu elokuvien kuvauspaikka, eikä raha ole ainoa syy. Yle Uutiset. Viitattu 2.1.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-10984236>

Olsberg, J. & Barnes, A. 2014. Impact analysis of fiscal incentive schemes supporting film and audiovisual production in Europe. Viitattu 3.1.2020 <https://rm.coe.int/impact-analysis-of-fiscal-incentive-schemes-supporting-film-and-audiov/16808e4506>

Olsberg SPI 2019a. Global Film Production Incentives. Viitattu 3.1.2020 <https://www.o-spi.co.uk/wp-content/uploads/2019/06/Olsberg-SPI-Global-Incentives-White-Paper-Final-2019-06-04.pdf>

Olsberg SPI 2019b. Global incentive index 2019. Viitattu 3.1.2020 <https://www.o-spi.co.uk/wp-content/uploads/2019/05/Olsberg-SPI-Global-Incentives-Index-May-2019.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016. Pieni riski – suuri mahdollisuus: Ehdotus audiovisuaalisen tuotannon kannustinjärjestelmäksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu. Viitattu 4.1.2020 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75187/okm18.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Av-kannustinjärjestelmän toimivuus. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu. Viitattu 23.3.2020 <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2018-AK-208820.pdf>

Parkkinen, P. 2016. Virolaiset tekivät sen taas – suomalaista Ikitie-elokuvaa tehdään kotimaan sijasta Virossa. Yle Uutiset. Viitattu 21.1.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-9036304>

Pham, A. 2019. Swedish industry heavyweights lobby government on filming incentives. Nordisk Film & TV Fond. Viitattu 23.3.2020 <https://www.nordiskfilmogtvfond.com/news/stories/swedish-industry-heavyweights-lobby-government-on-filming-incentives>

Pinola, M. & Sihvonen. T. 2019. Hollywoodin kuvauspaikkametsästäjät kiersivät läpi Suomen – Oulussa viehätti valo, Vuokatissa Imperiumin vastaiskua muistuttavat maisemat. Yle Uutiset. Viitattu 6.1.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-11123431>

Salmenoja, J. 2020. Sähköpostihaastattelu. Elokuva- ja tv-alan freelance-tuotantopäällikkö Julia Salmenojaa haastatteli 23.3.2020 Sofia Malmikare.

Salonen, M. 2020. Sähköpostihaastattelu. Business Finlandin tuotepäällikkö Merja Salosta haastatteli 9.1.2020 Sofia Malmikare.

SES 2019. Elokuvuvuosi / Facts & Figures 2018. Viitattu 29.12.2019 <https://ses.fi/wp-content/uploads/2019/07/Elokuvuvuosi-Facts-Figures-2018.pdf>

Sillanpää, M. 2019. Itärajan pintaan syntyi pieni "Hollywood" – nyt kuvauspaikoille halutaan Chernobyl sarjan kaltainen turistien vyöry. Yle Uutiset. Viitattu 6.1.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-10999337>

Slovak Film Commission 2019. Slovakia raises cash rebate to 33%. Viitattu 5.1.2020 <https://www.filmcommission.sk/news/slovakia-raises-cash-rebate-to-33/>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2016. Matkailun luvut kuvina 2015. Viitattu 1.4.2020 https://tem.fi/documents/1410877/2735818/Matkailun_luvut_kuvina2015.pdf

Vedenpää, V. & STT 2018. Suomalaisarja Karppi myytiin maailmanlaajuisesti Netflixiin – "Suomi ei ole enää sarjojen takapajula". Yle Uutiset. Viitattu 19.1.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-10331815>

Viiki, M. 2020. Sähköpostihaastattelu. Film Tampereen asiantuntija Maiju Viikiä haastatteli 27.3.2020 Sofia Malmikare.

Visit Finland 2020. Matkailu vientialana infograafi 2019. Viitattu 1.4.2020 <https://www.businessfinland.fi/494339/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2020/2019-matkailu-vientialana-infograafi.pdf>

Vourlias, C. 2018. Finland Ready for Screen Closeup. Variety. Viitattu 6.1.2020 <https://variety.com/2018/film/spotlight/finland-locations-production-incentives-focus-1203037307/>